

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto glf. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinstvi je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 14. Danes se je vršilo pod predsedništvom grofa Thuna dolgotrajno posvetovanje ministrov.

Dunaj 14. Danes je imel mestni svet svojo zadnjo sejo pred poletnimi počitnicami. Tudi današnja razprava je bila burna, in župan Lueger je izključil zopet nekoliko nemško-narodnih svetnikov.

Zagreb 14. Nadvojvodinja Blanka, soproga nadvojvode Leopolda Salvatorja, je porodila nočjo hčerko. Mati in princežinja sta zdravi.

Cetlje 14. O poroki prestolonaslednika Danila črnogorskega bode zastopal predsednika francoske republike, Loubeta, tuk. francoski minister-resident de la Boulinière.

Barcelona 14. Danes predpoludne so razletele na več krajih mesta štiri petarde, ki pa niso naredile posebne škode. Za provzročitelje se ne ve.

Pariz 14. O priliki današnjega narodnega praznika so javna in zasebna poslopja ob najlepšem vremenu bogato odičena z zastavami. Deroulède in Habert sta se s kako stotino členov lige patriotov podala k Strassburškemu spomeniku, kjer sta položila vence. Slišali so se klici: »Živela armada!« »Živel Deroulède!« »Živela republika!« Manifestanti so se razšli, da bi se ne pripetilo kaj posebnega.

London 14. Današnji jutranji listi obsojajo volilne predloge Transvaalske vlade. »Times« pravi, da so predlogi zasramovanje Angležev. »Daily Telegraph« jih imenuje litanijo protislovij in bedastoč. Tudi »Standard«, pravi, da so predloge nejasne in zamršene.

Pariz 14. Predsednik republike Loubet in vojni minister Gallifet sta zapustila ob 1/3. uri elizejsko palačo; ob treh sta prišla na Longchamps. Na poti tje in tam so predsednika pozdravljali s klici: »Živio Loubet!« »Živela republika!«

Batum 14. V soboto dospe truplo velikega kneza Jurija Aleksandroviča na križarici »Pobjedonosčev« v Sevastopolje. Pogreb bode dne 24. julija.

Praznik sv. Cirila in Metoda.

(Zvršetek.)

Zadnjič smo rekli, da so nasprotniki Slovanstva tudi v to čisto cerkveno stvar zaboli svoje nečiste roke.

V tem listu smo opetovano govorili o obisku nadškofa zaderskega, Rajčevića, v Rimu. Tu je bilo naglašeno, kako naš poslanik na Vatikanu dela vse mogoče, da bi se odpravil ta večstoletni privilegij naš in z istim pridobljena pravica, da v bogoslužju rabimo naš starodavni jezik, posvečeno glagolico našo. Vsemogočna diplomacija kakor da nima nujnejega posla, nego da vstreza protivnikom cerkve in Slovanov, kateri poslednji sestavljajo večino prebivalstva Avstro-Ogerske. Našim nasprotnikom je vse zoperno in mrzko, ker spaja Slovane Avstro-Ogerske v bratsko kolo. Zoperno jim je bilo tudi to, da so katoliški Slovani dne 5. julija vsakega leta slavili praznik svojih apostolov Cirila in Metoda, kateri praznik je Lev XIII.

povzdignil na ono stopinjo, katero cerkev po latinski imenjuje »duplex«.

Nasprotniki katoliških Slovanov niso mirovali v Rimu, dokler niso izposlovali od zbora za cerkvene obrede, da se dan 5. julija odloči za kakega drugega svetnika in se praznik naših blagovestnikov pahne na kateri drugi dan, kakor je že prostora v koledarju posameznih škofij. Ta praznik torej odslej ne bo več dne 5. julija za ves katoliški svet, da, niti za katoliške Slovane ne, kajti čitamo, da ga bodo na pr. v tržaško-koperski škofiji slavili dne 11. septembra, v ljubljanski pa dne 7. junija itd.

Na dan 5. julija, ki je bil dosedaj posvečen sv. Cirilu in Metodu, so postavili praznik sv. Antona Zaccaria, bivšega italijanskega frančiškana.

Kolikor praznik sv. Cirila in Metoda, toliko oni sv. Antona M. Zaccaria sta jednake stopinje, pak mislimo, da »zbor za cerkvene obrede« ne bi bil smel nikakor dati prvenstva sv. Antonu in potisniti naša sv. apostola nazaj kakor Resnica je sicer, da je sv. Anton v slavi nebeski, kakor sta tudi sv. Ciril in Metod, no na zemlji on nima tiste važnosti, kakor jo imata naša apostola. On je živel za-se in za svojo okolico ter je njegovo delovanje večinoma služilo njemu samemu in njegovi okolici na odrešenje, dočim sta slovanska blagovestnika po vsem Balkanu in stari Panoniji do Višegrada milijone slovanskih plemen dovela Rimu. Saj sam sv. oče izrečno pravi v že omenjeni okrožnici: Kar je Angleški sv. Avguštin, Nemški sv. Bonifacij, to sta slovanskim narodom sv. brata Ciril in Metod. Radi tega je papež Pij IX., nesmrtnega spomina, čovilil leta 1863 Čehom, Moravcem in Hrvatom — ki so po običaju dne 9. marca slavili sv. Cirila in Metoda —, da prenesejo ta praznik na dan 5. julija.

Naša blagovestnika imata neizmernih zaslug za duševno odrešenje in telesno dobro onih narodov, med katerimi sta propovedovala in širila sv. vero — in vendar jima ne dajo niti sedaj miru! Njiju praznik premikajo po koledarju, ker treba dati mesta drugemu, ker so taki zahtevali protivniki Slovanov in dvomljivi prijatelji sv. vere.

Mi obžalujemo globoko, da je zbor za sv. obrede tako šel na led nasprotnikom katoliških Slovanov, o katerih poslednjih se je govorilo še nedavno, da uživajo posebne ozire na sv. Stolicu. Naša kratka pamet ne more umeti nikakor, kateri je mogel biti razlog, da sta naša apostola morala dan 5. julija odstopiti italijanskemu svetniku. Ne verujemo, da so v Rimu že pozabili na zasluge sv. Cirila in Metoda za sv. vero, kakor se je pozabilo na potoke krvi, ki so jo naši pradedje prelili za krest častni. Dvomimo pa, da bi taka dvojna mera katoliške Slovane še trdnjše privezala k Rimu.

Slovensko šolsko vprašanje v Trstu
na shodu slovenskih socialistov v Rojann
dne 9. julija 1899.

(Zvršetek.)

Gosp. P a n e k je govoril o predmetu v italijanskem jeziku. Naglašal je, da je današnje sovrastvo med narodi sad liberalne kulture. Drugega

niso dosegli liberalci v teku 30 let, kar imajo vjeti v rokah, nego da so nahujskali narod proti narodu. Pravi liberalizem pa bi se kazal v tem, če bi se narodi smatrali kakor brate. Govornik je konstatiral, da je Trst mešano mesto, in da ima manjšina pravo, zahtevati svoje pravice. Dokler se tolčeta tukaj dva naroda med seboj, veseli se tretji — klerikalizem. Tudi govornik ni za teritorialno ločitev posamičnih narodnosti, ker je neizvedljivo, ako bi se hotelo vsaki narod obdati z nekakim kitajskim zidom. Tudi on zahteva narodno avtonomijo, ne glede na teritorialne razmere. Potem bi lahko vsaki narod dobival pouk v lastnem jeziku. Glede Salezijancev pravi, da bodo slepo poslušali više ukaze. Italijanska narodnost da stoji na jako slabih nogah, ako v njeno podporo potrebujejo Salezijancev. Tudi on je menenja, da se za pravico ne sme prosjati. Mari prihaja vlada prosit, kedar potrebuje naših davkov? Govornik zahteva mednarodne šole, šole lajkov. Kajti klerikalne šole da so le na škodo pozitivnim vedam. V šoli, bodi učitelj, v cerkvi pa duhovnik! Govornik je za to, da se demonstrira na velikem trgu terse čudi, da se to ni še zgodilo. Združiti se treba, združeno bojevati za pravico. (Odobranje.)

Na to je govoril zopet g. Etbin Kristan blizu tako-le: Visoko namestništvo v Trstu, visoko ministertvo na Dunaju naj bi enkrat zlezlo iz svojih visokih nebes na zemljo, da bi videlo, kaj se tukaj godi, kako se živi. Minili so časi, ko se nas je lahko tako za nos vlačilo, kakor s tem utokom. Če se nam kaj takega pravi, kakor: Iz Trsta v Barkovlje ni 4 kilometre, za to vam šola ni potrebna, tedaj se nam krčijo pesti, ko vidimo, da nas imajo za tako neumnice. Saj s tem še ni rečeno, da se v takih krajih ne sme ustanoviti druga šola! Govorniku sicer bomo malo imponirajo zakoni; ti so le od danes do jutri. Zakoni so nekak kavčuk, katerega razteguje vsakdo, kakor mu prihaja ravno prav. Visoko, više nego vsi zakoni, stoji za nas naravna pravica, pravica, da zamoremo pametni postati, da se zamoremo izobraziti. Slovenskih otrok v mestu je za tri šole. Ali naj vsi ti ostanejo tepeji? Da zahtevamo slovenske šole, je naravno.

Govornik navaja sledeči primer, o katerem pravi sam, da je malo brutalen: Vzemite psička, deklamujte mu v laskem jeziku Dantejeve pesmi, ali pa predavajte mu v nemškem jeziku Kantovo filozofijo, lajanja mu vendar ne izbijete iz glave. Kar dosežete, bo k večjemu to, da vas v nogo vgrizne, kedar mu postane komedija preneumna. Otroku poučevati v tujem jeziku, je ravno tako bedasto, kakor osla učiti lajanja, ali pa psa riganja. Zahtevati šole z materinskim poučnim jezikom, to ni šovinizem: to je kulturna zahteva.

Kaj si misli vlada v očigled takim razmeram, ko pač zahteva od nas davkov, zahteva vojaštva in vse mogočih reči? Govornik vprašuje, ali tisti, ki ne zna čitati, ki ne zna pisati, razume, za kaj plačuje davke? Kmet še danes pravi: Nesem »franke« cesarju. Rekruti, odhajajoči v vojaške, pravijo: Grem cesarja služiti. Kaj še! Državo greš služiti... Ali je dobro, če imate neumnih vojakov, ali pa ni morda bolj koristno, če imate pametnih državljanov? — Dajte nam torej prilike, da postanemo pametni!

Vidimo torej, da tisti, ki bi v prvi vrsti imeli dolžnost, da bi skrbeli za kulturo, nimajo

pejma, kaj je kultura. Facit je, da morajo proletari vzeti v roke vsako kulturno vprašanje, sicer ni najti na vsem svetu nikogar, ki bi je rešil.

Slovenski narod je dokazal, da ima močne mišice, da je narod od jekla. Govornik se spominja prvih avstrijskih časov, ko se je ob prsih slovenstva razbil turški naval; omenja Gubčeve ustaje, leta 1848., časov taborov itd. Vse to je dokaz, da naš narod po svoji naravi ni tako hlapčevski, kakor bi se moralo soditi po zadnjih dogodkih. Ni padal vedno pred vsakim malikom na kolena, kakor danes; ni se lovil za sama imena, za same naslove...

Prej nego Avstrija, je bilo človeštvo na svetu, je bilo Slovenstvo tukaj.... Narod se mora razvijati, in če se nam tega ne da, česar potrebujemo za njegov razvoj, naj vse skupaj vrag vzame!...

Zato hočemo šol, šol, šol! — (Odobranje.)

Ako so sodrugi istega menenja z govornikom, naj sprejmejo resolucijo v tem zmislu; to ne za to, da bi se reklo: resolucijo so sprejeli, ampak za to, da bodo imeli kaj — za-se...

Govornik čita znano resolucijo. Opominja poslušalce, naj dobro premislijo, za kaj hočejo glasovati. Naj pomislijo, da ne bodo prosili milosti, ampak da zahtevajo pravice, in da ne bodo mirovali, dokler ne dosežejo tega, kar zahtevajo. Opozarja jih na dolžnosti, katere prevzemajo s to resolucijo. Vsakdo bode odsihdob moral agitirati v to, da se napravi mogočna manifestacija, manifestacija, ki se bo morala slišati.

Mi imamo jezik, razun jezika pa še nekaj drugega. Če nam ne odgovore na jezik, potem jim pokažemo, kaj še imamo. Pokažemo jim, da smo res narod; narod, ki noče verjeti več »flavzam« kakega Jurizze...

Resolucija se je sprejela jednoglasno.

Predsednik javlja, da vsled utrujenosti govornikov za danes odpade druga točka dnevnega reda ter da se skliče kmalu zopet shod z istim dnevnim redom.

Te besede je ponovil g. Panek v italijanskem jeziku, ter povabil poslušalce na veselico, katero so imeli italijanski socialisti istega dne.

Že uvodoma smo rekli, da svoje opazke o gornjih izjavah napravimo o drugi priliki.

Politični pregled.

TRST, 15. julija 1899.

K položaju. Zadnji ministerski svet se je baval — kakor javljajo »Narodni listy« — z vprašanjem izvedenja nagodbenih predlog. Dvojno je gotovo: da so rešene vse formalnosti in da se predloge, naredbe in instrukcije ne priobčijo vse hkratu, ampak se priobčenje izvrši v več serijah. Najprvo pridejo na vrsto zakon o užitnini, o uravnavi plač drž. slug, trgovska ter obrtna zveza. Potem pridejo na vrsto še bančni statut in zakoni o valutah. Slednjič pravi rešeni list, da je glede formalitet popolno sporazumljenje mej obema vladama.

Zabeleživši predvčeraj vest iz Graden, da so vrli štajerski srditeži na nekem shodu v Steinu naložili drž. posl. Girstmeyerju, da mora, ako bo sklican državni zbor, na vsaki način prepričati volitev v delegacije, smo napisali takoj opazko, da ti resolutni volileci bodo že morali odpustiti svojemu poslancu, ko izvedo, da ni izpolnil njih želje. Isto misel razvija tudi zadnja »Information«, da rešene volitve bi se mogle prepričati k večjemu le s pravcatim tepežem mej poslanci, torej z silo. In še to ne, ako hoče predsednik drugače. Volitve v delegacije se vrše po pokrajinah, zbok česar niti ne treba, da bi se vršile v plenumu. Predsednik lahko odredi tako, da poslanci izven seje oddajo svoje glasove, n. pr. določenemu zapisnikarju. To pa se ne da prepričati na noben način, kajti gotovo bo nekaj poslancev iz vsake dežele, ki radi oddajo svoj glas. Sicer pa je gotovo, da se o volitvah v delegacije pod nobenem pogojem ne udeleže obstrukcije ni krščanski socialisti, ni liberalno veleposestvo. To jedno je torej gotovo, da volitev v delegacije ni možno prepričati, ako ne zgube glave predsedništvo, vlada in večina. Ako bi poslednji izgubili to igro, ko imajo vse »adute« v rokah, ne bi bila nobena graja preostra nad takim igralcem.

Atentat na razkralja Milana. Sodni dvor za naglo sodbo je že sestavljen. Tej sodbi zapadejo vse osebe, ki so izvršile zločinstva proti

domovini, proti monarhu, ustavi, zakonu, oblastim, proti javnemu miru in redu, in one, ki so storile prosta zločinstva. Oblasti morajo čim najhitreje izvesti preiskavo in obvestiti rešeni sodni dvor. Ako je našel le ta, da je obdolženec kriv, treba je hitro proglašati sodbo. Proti obsodbi ni pritožbe in na policiji je, da najdalje v 24 urah izvrši justifikacijo. Sodni dvor in kasaejsko sodišče morata poslovati tudi ob nedeljah in praznikih. Ako je sodni dvor odredil, da je kako osebo zapreti, morajo oblasti takoj izvršiti to odredbo.

Raduj se Srbija, Milan je našel slednjič sredstvo, da te osreči! Nekaj radikaleev postanejo za jedno glavo krajši, in na teh glavah bo slonela sreča Srbije! In kako izdatno se bo lahko vršilo to blaženo delo, saj so določila nagle sodbe tako prožna, da stlačiš vanje prav toliko — kolikor hočeš. Če je znil kdo proti vladajočemu zistemu, je nevaren državi; če ni kdo prepričan, da je Milan najzorniji soprog na svetu, se je pregrešil proti — monarhu itd. In če bi se zdelo kakemu ovaduhu, da je že dihanje kakega radikalea nevarno javnemu miru in redu: na vislice žnjim, ker je — dihal! In ker je tudi preskrbljeno, da ne bo zamude in da bodo oblasti delale, kakor da dobivajo plačo od »kosa«, se bo delo rešenja vršilo kakor da je namazano.

Hlapci svojega peresa poročajo tudi iz Belegrada, da je vojska priredila veliko ovacijo kralju Aleksandru in — Milanu. No, mi bi hoteli videti vojaka, ki bi ob sedanjihokolnostih imel toliko poguma, da ne bi bil »navdušen« za — Milana! Sicer pa si ne moremo misliti primerneje in huje sodbe o sedanjih dogodkih, nego je baš v tem, da korespondenčni biro ne ve pripovedovati o drugih ovacijah, nego o teh, ki jih prirejajo oni, ki — morajo, prisiljeni v to po vojaški disciplini. Sicer utegne biti res — kajti, čuli smo to že mnogokrat — da Milan ima mej srbskimi častniki precej prijateljev. Ali kaj pravi srbski narod? Ta — joče, ko čuje rožljanje verig, v katere je ukovanih toliko njega mož, ki sicer niso za narod — živeli na bulvarjih pariških, pač pa so delali zanj.

Domače vesti.

Italijanska brutura. Iz Višnjana nam pišejo: Da povemo resnico, moramo reči, da Italijani v Višnjanu jako napredujejo v — bruturi. Leto dni je od tega, kar so bili na občinskih volitvah premagani od Hrvatov. Ti poslednji so pridobili dva razreda. Od onega časa so italijanske novine pisale najbolj prostaških žaljenj in psokv na Hrvate in hrvatsko narodnost iz tega jedinega razloga, ker so Hrvatje odkrili njihove nezakonitosti in nerednosti ter so začeli povzdigati ugled občine pred oblastmi in svetom, urejevati propale občinske finance in dovoljevati vsakomur, da se sme posluževati tistega jezika, ki mu je materini. Kajti popred ni bilo dovoljeno Hrvatom v ničemer, da bi se posluževali hrvatskega jezika, da-si je občina hrvatska po ogromni večini. Ko so videli, da se Hrvatje nikakor ne dajo ustrašiti, ni po groznjah, ni po izzivanjih, niti psokvah, niti žaljenjih, niti po streljanju iz revolverjev, niti po metanju kamenja, niti po zastrupljanju vode in tudi ne po ponočnih provokacijah — ko so videli, da jim vse to nič ne pomaga, začeli so tista pest iz prvega razreda z najneumnejšimi komedijami in so jeli izzivati in žaliti celó v občinskih sejah in so navadno, predno se je imel storiti kakov sklep, bežali iz dvorane. Kriče, da je grobišče neurejeno, hkratu na nočje plačati najetih prostorov. Ostavili so 30.000 gld. dolga, a ko je prišel čas, da bi pokazali svoj patriotizem in da bi, kakor pravi domoljubi, prišli glasovat, kako da se poplačajo dolgovi in urede občinske finance, podali so svojo ostavko, vsled česar se je morala razpisati dopolnilna volitev za I. razred, na kateri so zmagali Hrvatje. Dakako, da je to Italijane grozno jezilo, kajti to je njihova politiška smrt. Zato iščejo pomoči pri svoji stari zaščitnici — vladi in hočejo, da ona razpusti občinski zastop in se vtihotaplja s prevarami, kakor so to storili tudi prej. Dokaz temu je volilna lista za I. razred, v kateri so 7 naših glasov izkvarili ter upisali nekoliko svojih, ki nimajo nikake pravice glasa. Volilna komisija že po svoji vesti ni smela pripustiti na glasovanje

onih, ki nimajo pravice, niti odbiti onih, ki so imeli pravico glasa. No, protivniki se sklenjejo sedaj na one, ki so bili upisani — če tudi niso imeli pravice glasa — in zahtevajo na temelju tega, naj se volitev uniči. In glasi se že, da vlada hoče podpreti to njihovo trditve. Vsakako smo radovedni, kako se izvrši to?? Tožili so tudi občinskega glavarja, da je popravil dva tri imena, no, ker pa zastopnik vlade ni priznaval teh popravkov, ter je klical osebe po stari listini, so se Italijani s tem korakom ogradili sami, kajti tudi če bi bila tu kaka zloraba oblasti, ne zna se, kdo je bil kriv, ali je bolj kriv jeden ali drugi. Te dni pa so se v italijanskih novinah usula vsa zasramovanja na hrvatsko stranko in na one, ki so hoteli biti nevtralni, kajti hoteli so po sili, da bi jim volileci šli glasovat. A to je nekaj nečuvnega, nenavadnega. Ali s tem še niso bili zadovoljni. Po noči so hodili pod okna poštenih rodbin: žaliti in insultirati! A sedaj so si preskrbeli še nekaj pesmi, provokatoričnih in žaljivih za hrvatsko narodnost. In vse to se dogaja pred nosom orožniške postaje. Čujemo pa, da se je ne le občina, ampak da so se tudi zasebniki obrnili do oblasti v ta namen, da bo enkrat konec tem nepristojnostim in demonstracijam. — Da vidimo, kaj bo!

Iz sv. Križa nam pišejo: Čudno vreme imamo letos in sosebno ob — nedeljah. Skoro vsako nedeljo je dež. No, mi smo bili letos srečni v tem pogledu, kajti na sv. Petra in Pavla dan, na dan naše procesije, smo imeli krasno vreme. Nebo je bilo jasno in solnce je sijalo v vsej krasoti svoji doli na našo prijazno vas in na veliko trobojnico našo, ki je naznanjala daleč na okolo, da je to — Gospodov dan. Vse hiše so bile lepo odičene. Vihralo je tudi veliko zastav, narodnih in — drugih. Žal, da so bile te poslednje v večini. Bilo je tudi par slavolokov; sosebno lep je bil oni pred župniščem, ki sta priredila cerkva in njegov sin. Čast jima!

Po slovesni sv. maši se je razvrstila procesija. V zadovoljstvo svojo smo opazili tudi lepo število domačih deklet v narodnih nošah. Pod zastavo srea Jezusovega je pevalo društvo »Skala« pod vodstvom gospoda Boleta. Lepo je bilo videti krasno novo zastavo, podarjeno od žensk. Zastavo Marije Lurdske z svetilkama na obeh straneh so nosila mala dekleta v belih oblekah. Dekletea so napravljala lep utis se svojim lepim vedenjem. Pred Najsvetejšim je svirala godba pod vodstvom gosp. Majeena, a cerkveni peveci so peli pod vodstvom g. Jakoba Teneeta.

Popoldne pa smo se zbrali v prostorih konsumnega društva, kjer smo se zabavali ob zvokih domače glasbe in pevanju društva »Skala«. Vesta dan je minul v najlepšem redu, kar je le v čast nam Križanom.

Nekaj iz — Evrope. Avstrija je menda v Evropi in Trst je menda v Avstriji. Iz tega bi sklepal človek z navadno pametjo, da je tudi Trst v Evropi. Torej čujte, kaj se je dogodilo te dni v tej blaženi Evropi.

Pri sv. Mariji Magdaleni spodnji (sv. Ana) blizu Trstu biva priprost, ali pošten mož. Pošteno ime mu je Josip Kocijančič. Ta mož je slovenske narodnosti in krščanske vere. To obojno mu je zapisano v sree. Slovenska zavest mu pravi, da mora ljubiti svoj jezik in se potezati za njega prava, a kakor krščan se spominja, da krščanska načela zahtevajo jednako pravico za vse ljudi in narode. In kakor občan in državljani, ki nima slame v glavi, ampak nekaj zdrave pameti, sodi, da v deželah s pravnimi odnosi morajo oblasti občeovati z ljudmi v tistem jeziku, ki ga govorijo ljudje. Opt na take narodne, krščanske in državljanske nazore svoje je bil prepričan, da mu je mestni magistrat, ki pa ni le občinska, ampak tudi politična oblast prve instance, storil krivico, komu je doposlal neki laški poziv. In ni hotel vsprejeti poziva. Petkrat se je ponovilo to. Trikrat je magistratni birič zopet odnesel tisti poziv, dvakrat pa ga je kar zalučal na mizo in odnesel svoje pete. Konec vsemu pa je bilo tu, da je večeraj jutraj kmalu po peti uri došel redar ponj in ga odvel na inspektorat v Škedenju, kjer so mu privoščili kake tri ure počitka, predno so ga odveli na magistrat, kjer je dotični redar opravljal važni posel tolmača in kjer so mu tudi zažugali z globo, ako ne stori v 8 dneh, kakor zahtevajo od njega!

Tako se je zgodilo v Evropi v neki pravni in moderni državi dne 14. julija 1899. po Kristovem rojstvu in ob zatonu stoletja človekoljubja, svobode in prosvede!

In nas je — sram!

Jutrnji veselje. Jutri bomo imeli zopet dve pomembni narodni slavnosti. Na vrtu šolskih zavodov pri sv. Jakobu priredi povodom zaključanja šolskega leta dekliška šola družba sv. Cirila in Metoda šolsko veselico z jako primernim in mikavnim programom. Glede te veselice se nam zdi, da ne treba posebnega priporočanja, kajti uverjeni smo, da bo vrt poln onih, ki se zanimajo za napredek naših milih otročičev. Začetek ob 6. uri.

* Druga slavnost bo na vročih tleh rojanskih, kjer bijemo obupen boj za svojo narodno last. To slavnost priredi društvo »Zarja«. Že dejstvo samo, da se je to nekdanje sloveče društvo vzdramilo k novemu življenju, mora vspodbuditi slovensko občinstvo, da napolni prijazni vrt gostilne gospoda Trevna (»pri kroni«) do zadnjega kotička. Stvari v našem taboru v Rojanu se obračajo na bolje in jutrnja slavnost bodi viden znak tega preobrata. Tudi tu bo začetek ob 6. uri.

Cirilo-Metodijev dar. Podružnici so došli nastopni darovi: Selan Ivan 50 kr., Peteros Marija 20 kr., Komutar Marija 1 gold., Marnik Ivan 20 kr., Pogorelec Ante 50 kr., Ščuka Franjo 40 kr., Marija udova Covacich 2 gold., Miroslav in Gabrijel grof Marenzi 2 gold., Černe Lucija 30 kr., N. N. 20 kr., Majcen Antonija 50 kr., Ščuka Anton 1 gold.,

Na otroški veselici obeh društvenih vrteev je v prostorih društvene krčme v Rojanu dne 7./7./99. nabrala gosp. Kavčič gol. 2-63 kr.

Povodom občenega zbora kons. društva v Rojanu dne 2./7./99. je posestnik g. Josip Perič daroval za podružnico 2 gold. Najsrčneja hvala vsem darovalcem.

Odsek trgovskih pomočnikov vabi uljudno svoje tovariše na zabavni večer s plesom in tombolo, ki se bo vršil v nedeljo dne 16. t. m. v dvorani Mally, ulica Torrente 16.

Začetek ob 5. uri popoldne. Zabava bo trajala do 11. zvečer. **Odsek.**

Županstvo v Dolini priredi v nedeljo dne 16. julija t. l. javno tombolo, ki se prične ob 5. uri popoldne. Čisti dobiček se porabi v podporo ubogim občine Dolina.

Pred in po tomboli bo javen ples, h kateremu bo svirala godba iz Škedenja.

Pevsko društvo »Slovan« v Padriču priredi, kakor je bilo že naznanjeno, v nedeljo dne 23. julija 1899. na dvorišču gostilne »pri Martinu« svojo prvo javno veliko veselico s petjem in godbo, igro in plesom.

Veselice se udeležijo in bodo na isti sodelovala tudi druga bližnja pevska društva. Obširni program prijavimo svoječasno.

Ker je pevsko društvo »Slovan« najnovejša narodna postojanka v naši okolici, nadajamo se, da slavno občinstvo ne opusti te prilike, da ne bi z obilno udeležbo vspodbudilo »Slovana« na krepko delovanje.

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici priredi, kakor smo že javili, dne 6. avgusta t. l. javno tombolo. Dobitki so sledeči: terno — meh za žvepljanje trte, einkvina — škropilnica za trte, prva tombola — junica, druga tombola — oralo.

To zavarovalnico so letos uprav nezaslišano obiskovale nezgode. Blagajna se jej vsled tega krči. Upamo, da jej priiskočijo na pomoč druge srečnejše sestre s tem, da bo vsaka v svojem okraju delala na to, da se udeležijo imenovane tombole kolikor mogoče veliko število posestnikov. Podpirajmo drug drugega!

Umor sodnega pristava Hallade, o katerem smo poročali pred nekaj dnevi, postaja bolj in bolj skrivnosten. Raztelesenje je pokazalo, da ni govora o samomoru, kakor so mislili nekateri. Pa tudi o roparskem napadu ne more biti govora, kajti denar, katerega so pogrešali dosedaj, se je našel v pokojnikovi miznici. Ostal bi torej samo še napad iz maščevanja. Pa tudi za to ni najti pravega temelja. Nekdo je nekega potnika videl v Glandorfu, na katerega leti sum, da je morilec, kako je hodil gori in doli ob vlakcu, kakor da bi koga iskal. Iz Feldkirehena do Osoj se je vozil Hallada sam v vozu drugega razreda. — Hallada

je imel urezino na vratu in na levih prsih tri abodnine, dve med njimi sta segali do pljuč. O padu iz voza se mu je razbil križ, vsled česar je izkrmavel, ko je ležal toliko časa brez pomoči.

Dražbe premičnin. V poned., dne 16. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled navedbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na velikem trgu (Palazzo Modello) hišna oprava; v ulici S. Nicolo št. 13, štacunska oprema; v ulici Boscetto št. 9, hišna oprava; v ulici Rossetti št. 10, hišna oprava; v ulici Guardiella št. 309, blagajna; v ulici Caserma št. 14, hišna oprava; ob 11. uri v ulici Foscolo, Fondo Banelli, voz, konji in zaprege.

»Ljubezen mila — zemski raj!« Antonija P., služkinja na trgu S. Francesco in Anton C., natak, sta se ljubila. Ker med zaljubljenici ne sme biti skrivnosti, je Tončka nekega dne razkazovala Tončku svoje zaklade: zlat prstanček in srebrno urico. Tonček je oboje pobasal v svoj žep, pa veste, tako-le v šali. Ker sta imela tistega dne še misliti na važnejše stvari, ki so se tikale njiju sre, je Tončka pozabila na svoje dragocenosti. Čez nekaj dni pa je slišala grozno novico, da je prstan in ura v »špitalu« — pri Dussiehu! Stvar je začela zanimati policijo, ki je včeraj jutro zaprla kavalirja, in sicer v prvi vrsti zaradi vlačugarstva. Rekel je, da je bil vprašavna predmeta prodal nekemu Bizjaku. Ne treba omenjati, da je potoval v ulico Tigor.

V kraje, kjer zlati jug je gospodar! To je menda postala deviza dunajske mladine. Skoraj dan za dnevom imamo opraviti s kakim takim mladim izletnikom, katerega je mikalo videti lepo morje adrijsko. — 14-letni Makso Lifsta je zapustil te dni hišo svojega očeta na Dunaju; prej pa je napolnil žep z drobižem (40 gold.), a je vzel tudi revolver seboj v svoje osebno varstvo. Kakor previden — deček, si je mislil menda: kdo ve, kaj me vse čaka na daljni poti!... Podal se je v Gorico, od koder je prispel predvčeršnjem z vlakom v naše mesto. Tukaj so ga svedčano vsprejeli. Policijski oficijal g. Schnabl in agent Cumin sta se mu na kolodvoru stavila na razpolago ter ga spremlila v rezidenco — v ulico Tigor.

Pri sv. Ivanu se je pripetil žalosten slučaj. V občinski vodnjak na »gmajni« se je vrgel tamonjši domačin, ki je bil že več let bolan. Govori se, da mu je žena očitala, da jej nič ne zasluži, in to očitjanje da je gnalo pokojnika v žalostno smrt. Sin njegov, ki je hotel iti na delo, je zapazil pri vodnjaku očetovo obleko. Izvlekli so mrtvega.

Kam plovemo? Na viši trgovinski šoli v Osijeku na Hrvatskem je bilo minolo leto 20 rimokatolikov, 10 grško-iztočne vere in — 16 Židov. Sedaj pa primerjajmo te številke z razmerjem prebivalstva, pa vidimo, kako indolentni smo mi Slovani na polju trgovine.

Popotnik. Včeraj jutro so aretirali v slobodni luki 17-letnega tesarja Avgusta Komporščeka iz Maribora, ki je, kakor je pripovedoval, prepotoval s trebuchom za kruhom, peš vso Italijo. V Trst je prišel brez novčiča in brez izkaznih listin.

Ceneno prenočišče. Viktor P., 21-leten dninar iz Dekani, je spal na javni cesti ter sladko snival. Ne čudimo se, da je bil nejevoljen, ko so ga redarji vzdramili iz prijetnih sanj. Začel jih je oštevati. Viktorjeve besede so jim tako ugajale, da so ga v kratki čas vzeli s seboj — v zapor.

16-letni Just B. pa si je izbral še prijetnejše prenočišče, ki ga je spominjalo na zlate dneve prve mladosti — na zibelko. Spravil se je namreč v neki čoln v kanal. Tudi temu revčku so odkazali podstrešje v ulici Tigor.

Različne vesti.

Gališka hranilnica. Iz Lvova javljajo dne 14. t. m.: Danes opoldne se je vršil izredni občni zbor gališke hranilnice. Odobrilo se je poročilo odbora o poslovanju zadnjih treh mesecev ter so sklenili, da se prejšnjemu upraviteljstvu ne podeli absolutorij ter da si hranilnica pridržuje pravico, da na primeren način iztirja provzročeno ji škodo. — Kakor se spominjajo naši čitatelji, so se v tej hranilnici pripetile velike nerednosti, vsled katerih bi skoraj prišlo do poloma. Tudi nekaj samomorov je v zvezi s to stvarjo.

Eksplodizija. Z Dunaja poročajo dne 13. t. m.: V bližini jubilejskega gledališča sta stala dva soda

špirta. Otroci, ki so se igrali v bližini z žveplenkami, so zažgali špirt; soda sta eksplodirala in ubila enega otroka. Trije drugi otroci so težko poškodovani. Mater ranjenec je zadela kap, ko je izvedela o nesreči.

Tortura na Ogerskem. Včeraj smo pod naslovom »Inkvizicija na Ogerskem« priobčili upravnih stvari, kako so slavni madjarski organi komiteta v Komoranu na zverinski način mučili celo vrsto ljudi, ki so bili na sumu neke tatvine. Listi javljajo sedaj, da je uvedeno kazensko postopanje: proti županjskemu sodniku in e. k. poročniku v rezervi, Kolomann Szabo, radi 13-kratnega kršenja osebne svobode, radi večkratnega zločina težke telesne poškodbe in radi zločina izsiljevanja; proti komitatnemu računskemu uradniku Gedeonu Molnaru radi večkratnega zločina težke telesne poškodbe in radi pregreška zlorabe uradne oblasti; proti občinskemu notarju Ludoviku Gobelnu radi zločina izsiljevanja in večkratnega pregreška zlorabe uradne oblasti; proti občinskemu sodniku Josipu Czunyi-u radi pregreška uradne oblasti v dveh slučajih. V utemeljevanju obtožnega sklepa je rečeno, da je zdravnik našel sledi nečloveškega zlostavljanja.

Ali ni to kos Azije v Evropi?!

Kajenje prepovedano. V kantonu Wallis na Švicarskem prepoveduje neki zakon od leta 1849. kajenje vsem onim osebam, stanujočim v tej pokrajini, ki niso dovršile 20. leta. Krivce kaznujejo z globo od 2 frankov, ki se ob ponavljanju prestopka podvoja in, ako dotičnik ni plačal, spreminja v zapor od 1—3 dni. Ta zakon je zadnja leta izgubil precej svoje moči. Zato je opozoril državni svet vse občine in policijske urade, da čuvajo skrbnejše, da se bo spoštoval ta zakon. Iz poročil, ki so vsled tega došla državnemu svetu, je razvidno, da se samo v dveh občinah drže še te navedbe; v vseh drugih občinah kadi staro in mlado.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Carigrad 15. Ruski poslanik Sinovjev in črnogorski odposlanec Bakić sta bila včeraj vsprejeta od sultana.

Madrid 15. (Komora.) Romero Robledo govori o datu jednega milijona, ki ga je kraljica regentinja naklonila državnemu zakladu. Mej razpravo so republikanski poslanci kritikovali ta dar, čemur so monarhiški poslanci oporekali. O tem je prišlo do velikega vrišča, katerega je predsednik potolažil le z veliko težavo.

Pariz 15. Revizijonistiški listi povdarjajo, da ni nikako neskladje kalilo praznika 14. julija. »Libre Parole« javlja, da je bil general Pellieux na vežbališču odstavljen od poveljstva. Listu »Petit Bleu« brzjavljajo iz Rennesa, da je vladni komisar za danes zjutraj povabil Quesnay de Beaurepaireja. (Ta trdi namreč, da ima dokazov za krivdo Dreyfusa.)

Bellgrad 15. Zaprli so še nadaljnjih oseb. Tako se je zgodilo v Kljovu z bivšim radikalnim poslancem Brkičem in v Kupriji z odvjetnikom Mijo Martincem.

Kolesa „SLAVIJA“
(bicikli)

so največji češke znamke. Izvrsten material, najskrbnejše delo, lahke tek, okusna oprava in primerna cena so nedosegljive lastnosti teh koles.

Tovarna biciklov in motorov „SLAVIJA“

Lawrin & Klement

v Mladé Boleslavi.

Največji češki zavod te vrste.

M. Kristofić-Makulić

Koper (Capodistria)

ima na prodaj črna in bela istrska vina po 14 do 22 gld. hektoliter in retošk za buteljke po 45 do 80 kr. liter.

V službo sprejme češka družina slovensko dekle.
Naslov pri našem upravnistvu.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom,
ulica S. Francesco št. 2, II. n.
(Slovanska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%.
Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.
Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na ukupno po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne: ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.
Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

***** Tvrška M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico z mnogobrojnem povsem novim blagom po brezkonkurenčnih cenah:

Raznovrstni perkal, moderno risanje, barve	garantirane	po 15 nvč.
Fini perkal za srajce		24 "
Oxford, barve garantirane		19 "
Francozki sateni		28 "
Piquet, barvan in bel		26 "
Perkalin za podloge vseh barvah		10 "
Blago močno za podloge vseh barvah		15 "
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej		
" moške obleke širina 150 cm.		90 "
Alpagasér ni za ženske obleke velik		
izbor		50 "
Kotenina		13 "
" bela		21 "
Navidezno platno		15 "
Platno čisto laneno		22 "
" za rjuhe dvojna širina		45 "
Mušolin bel prve vrste		16 "
Chiffon za srajce		18 "
Srajce za gospode, velik izbor belih in		
barvane		90 "
Srajce za gospe		50 "
Moderel, zadnji kroj		60 "

Velik izbor

trakov, čipk, bordur, vezanj, svile in različnih garnitur ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje.
— Vsprejemajo se naročbe moških oblek po meri in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in narodnih trakov po najnižjih cenah.

Izdelovatelj
M. HRNJAK, lekar

Pozor!
pravi
Clavén
nosi to
varstveno
znamko

Se kupi
v vseh
lekarnah
in
drogerijah

1 lonček 60 nč., s pošto 75.
Edino gotovo delujoče sredstvo
„CLAVÉN“

s katerim si vsak v 3—5 dneh brez bolečin in za vedno odpravi kurja očesa, ozeblino, trdo kožo, bradavice, žulji, od znoja vane noge, ubod bčele, ose, komarja in drugega mrčesa.

Razpošilja se samo proti povzetju ali če se pošlje denar naprej. — Prekupovalci dobe velik popust!!
Glavna podružnica za Istro: lek. I. Serravallo, Trst.

Glavna podruž. za Avstro-Ogersko: lek. A. Winger, Zagreb, ulica 12; S. Kladar, v Zagrebu; lek. H. Brodovcin, Petrinjski, Varaždin; F. Bled, Petrinjski; V. P. n. Trst; Serravallo, Budapest; J. v. Török

Zanimiv oglas kolesarjem!

kolo iz tovarne

Johann Puch iz Gradca

ustanovitelj industrije za kolesa,

je najbolje kolo sveta

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente števil 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacijo.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstr. števil 12.

razpošilja gratis in franco kataloge v slovensko-hrvatskem jeziku z več kakor 300 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebni predmetih za kmetijstvo, za obrtue in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegirani lastnik

Dunaj, III. Erdbergstr. števil 12

Konsumna zaloga olja	
razpošiljatelj iz glavnih pridelkov od 5 litrov naprej (prosto Gorica).	
Olje jedilno fino	32 nvč.
" dalmatinsko	36 "
" istrsko	40 "
" namizno I.a	44 "
" najfinejše	48 "
" extra	56 "
" specialitetno	60 "
Posebno za cerkveno luč	38 "

Anton Girca

GORICA

Nunska ulica št. 12.

Osmico

odpre Kristijan Košuta na Proseku v nedeljo dne 16. t. m. Točil bode svoj izvrstni pridelek „Berzamin“.

G. Piccoli.

dvornizaložnik

Nj. svetosti

papeža

Leona XIII.

lekarnar pri angelju v Ljubljani, Dunajska cesta

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu,

lekarnarje Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljši spričevali ter dajejo največje poročstvo za ujeza učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerazvne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke suhe in bolehalne otroke.

Cena poliliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto: poštnino plačajo p. n. naročniki.

Vaše blagorodje!

Pošljite mi s poštnim povzetjem osem poliliterskih steklenic železnatega vina, ker se ob novem letu poslan dve steklenici rabita z prav dobrim vspehom.

Jožef Černko, župnik.

Vuhred na Štajarskem, 17. januarja 1899.

„THE GRESHAM“ angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897.	Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897.	28.823.375.—
Izplačena zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.)	343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od	67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi.
Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparati za sumporavanje lozov.
Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

II. Praterstrasse.

Cenike in spričevala zastoj.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Trnkoczy-jev
obliž za kurja očesa

je najgotovješi in najboljši pripomoček za odstranjenje kurjih očes, debele kože itd. **Uspeh zjamčen!**
Samo pristen, če je firma „Franziskus-Apotheke“ utisnjena v vsakem obližu. Dobiva se pri izdelovalcu Dunaj, V.2, Schönbrunnerstrasse 107 in v Trstu pri gospodu lekarju I. Serravallo, Piazza del sale. Po pošti proti vpošiljavi 40 kr. dopošlje se franco.

Cena 35 kr.